

B.A. 4th Semester (General) Examination, 2019 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Paper : SEC-II

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

পরীক্ষার্থীদের প্রতি নির্দেশ

এই প্রশ্নপত্রে **Group-'A'** এবং **Group-'B'** দুটি বিভাগ বর্তমান। পরীক্ষার্থীরা উল্লিখিত দুটি বিভাগের মধ্যে তাদের পঠিত একটি বিভাগ থেকে প্রশ্নগুলির উত্তর দেবেন।

Group-'A'

Indian Theatre

1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। तेषु द्वितयस्योत्तरं संस्कृतभाषया कार्यम्। 2×5=10
निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে যে কোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও। পাঁচটি প্রশ্নের মধ্যে যে কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় দিতে হবে।
- (a) रूपकलक्षणं किम्? रूपकं कतिविधम्?
রূপক কাকে বলে? রূপক কত প্রকারের?
- (b) एकाङ्कविशिष्टस्य रूपकद्रयस्य नाम लिख्यताम्।
দুটি একাঙ্কবিশিষ্ট রূপকের নাম লেখো।
- (c) पताकलक्षणं किम्?
'পতাকা' কী?
- (d) चूलिकालक्षणं किम्?
'চুলিকা' কী?
- (e) प्रकरणस्य नायिका कीदृशी भवति?
প্রকরণের নায়িকা কেমন হয়?
- (f) नाटकस्य अङ्कसंख्या कति?
নাটকের অঙ্কসংখ্যা কত?
- (g) व्यायोगस्य समवकारस्य च एकैकमुदाहरणं यच्छतु।
ব্যায়োগ ও সমবকারের একটি করে উদাহরণ দাও।

(h) नाटकस्याङ्गीरसाः के भवन्ति?

নাটকের অঙ্গীরস কী কী হতে পারে?

2. अधोनिर्दिष्टेषु विषयेषु द्वितीयस्य टीका लेख्या (संस्कृत भाषया)।

5×2=10

নিম্নলিখিত বিষয়গুলির মধ্যে যে কোনো দুটি বিষয়ে সংস্কৃত ভাষায় টীকা লেখো।

(a) नाटिका

(b) विक्रमकः

(c) नान्दी

(d) प्रहसनम्

3. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु द्वितीयस्योत्तरं कार्यम्।

10×2=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যে কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(a) सन्धिः कः? स कतिविधः? कस्यचित् सन्धिव्यस्य सोदाहरणमालोचनं क्रियताम्।

সন্ধি কাকে বলে? সন্ধি কত প্রকার? যে কোনো দুই প্রকার সন্ধি সম্পর্কে উদাহরণসহ আলোচনা করো।

(b) अर्थप्रकृतिः का? अर्थप्रकृतेः प्रकाराः सोदाहरणम् आलोचनीयाः।

অর্থপ্রকৃতি কী? অর্থপ্রকৃতির প্রকারভেদ উদাহরণসহ আলোচনা করো।

(c) प्रस्तावनालक्षणं किम्? तस्याः नामान्तरं किम्? कस्य प्रस्तावनाद्वयस्यालोचनं विधीयताम्।

প্রস্তাবনার লক্ষণ কী? প্রস্তাবনার অপর নাম কী? যে কোনো দুটি প্রস্তাবনা সম্পর্কে উদাহরণসহ আলোচনা করো।

(d) वृत्तिः का? वृत्तेः प्रकारभेदः सोदाहरणम् आलोच्यताम्।

বৃত্তি কী? বৃত্তির প্রকারভেদগুলি উদাহরণসহ আলোচনা করো।

Group-'B'

Basic Sanskrit

Part-I

1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। तेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं संस्कृतभाषया कार्यम्।

2×5=10

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও। তার মধ্যে যে কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় দিতে হবে।

(a) फलशब्दस्य सम्बोधनस्य तथा पञ्चम्याः एकवचनस्य रूपं किम्?

'फल' শব্দের সম্বোধনে এবং পঞ্চমীর এক বচনের রূপ কী?

(b) मुनिशब्दस्य चतुर्थ्याः एकवचने तथा षष्ठ्याः बहुवचने रूपं किम्?

'मुनि' শব্দের চতুর্থীর একবচনে এবং ষষ্ঠীর বহুবচনে রূপ কী?

(c) ध्रातृशब्दस्य षष्ठ्यास्तथा सप्तम्याः एकवचनस्य रूपं किम्?

'धातृ' শব্দের ষষ্ঠী এবং সপ্তমীর একবচনে রূপ কী?

- (d) लताशब्दस्य द्वितीयायास्तथा सप्तम्याः बहुवचनस्य रूपं किम्?
‘लता’ शब्देर द्वितीया एवं सप्तमीर बहुवचनेर रूप की?
- (e) दृश् धातोः लट् लकारे उत्तमपुरुषस्यैकवचने तथा बहुवचने रूपं किम्?
‘दृश्’ धातुर लट् लकारे उत्तमपुरुषेर एकवचन ओ द्विवचनेर रूप लेखो।
- (f) गम् धातोः लोट् लकारे मध्यमपुरुषस्य द्विवचनस्य तथा बहुवचनस्य रूपं किम्?
‘गम्’ धातुर लोट् लकारे मध्यमपुरुषेर द्विवचन ओ बहुवचनेर रूप लेखो।
- (g) ब्रह्मदत्तकर्कटकथायाः उत्सः कः? उत्सग्रन्थस्य रचयिता कः?
‘ब्रह्मदत्तकर्कटकथा’-र उत्स की? उत्सग्रन्थेर रचयिता के?
- (h) ब्रह्मदत्तस्य माता ब्रह्मदत्तं प्रति किमुक्तवती?
ब्रह्मदत्तेर माता ब्रह्मदत्तेर प्रति की बलेछिलेन?

2. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं संस्कृतभाषया कार्यम्।

5×2=10

निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে যে কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় লিখতে হবে।

- (a) सर्वासु विभक्तिषु ‘पञ्चन्’ शब्दस्य रूपाणि लेख्यानि।
সমস্ত বিভক্তিতে ‘পঞ্চন্’ শব্দের রূপগুলি লেখো।
- (b) सर्वासु विभक्तिषु ‘वारि’ शब्दस्यैकवचनस्य रूपाणि लेख्यानि।
সমস্ত বিভক্তিতে ‘বারি’ শব্দের একবচনের রূপগুলি লেখো।
- (c) लृट् लकारे पठ्-धातोः रूपाणि लेख्यानि।
लृट् लकारे ‘पठ्’-धातुर रूपाणि लेखो।
- (d) लङ् लकारे लभ्-धातोः रूपाणि लेख्यानि।
लङ् लकारे ‘लभ्’-धातुर रूपाणि लेखो।

3. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं कार्यम्।

10×2=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যে কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

- (a) संस्कृतभाषया अनुवादः कार्यः।
সংস্কৃত ভাষায় অনুবাদ করো।
“এই পৃথিবীতে বহু প্রকার জীব আছে। জীবগুলির মধ্যে মানুষ শ্রেষ্ঠ। ভালো মন্দ বিচার করার বুদ্ধি কেবল মানুষের আছে। তাই মানুষ পৃথিবীতে মানুষরূপে গণ্য।”
- (b) ब्रह्मदत्तकर्कटकथायाः सारं स्वभाषया उपस्थाप्य शिक्षणीयो विषयो लिख्यताम्।
‘ब्रह्मदत्तकर्कटकथा’-र सार वक्तव्य निजेर भाषाय लिखे, এই কথা থেকে শিক্ষণীয় বিষয়টি উল্লেখ করো।

Please Turn Over

(c) बङ्गभाषया अनुवादः कार्यः।

বঙ্গভাষায় অনুবাদ করো।

“गङ्गा भारतवर्षस्य एका पवित्रा नदी। सा हिमालयस्य गोमुखगुहायाः उत्पन्ना। तस्याः शाखा नदी पद्मा। या खलु बङ्गदेशात् बांलादेशं प्रविष्ट्या। ततश्च सा पद्मा बङ्गोपसागरं मिलिता।”

(d) सर्वशब्दस्य पुंलिङ्गे सर्वाणि रूपाणि लेख्यानि।

পুংলিঙ্গে সর্বশব্দের সমস্ত রূপগুলি লেখো।